

PROJEKTO

„AUGU PATS – AUGINU KITA. III. Jaunų žmonių asmeninių, socialinių ir kultūrinių kompetencijų ugdymas mažesniuose Lietuvos miestuose“

APIBENDRINIMAS, TYRIMO DUOMENŲ ANALIZĖ, REKOMENDACIJOS

Elektrėnų „Versmės“ gimnazija

2017

Projektas „Augu pats – auginu kitą: Jaunų žmonių asmeninių, socialinių ir kultūrinių kompetencijų ugdymas mažesniuose Lietuvos miestuose. III dalis“ buvo vykdomas Elektrėnų „Versmės“ gimnazijoje 2017 metais. Projektą organizavo ir vykdė Viešoji įstaiga „Menų ir mokymo namai“, finansavo Lietuvos kultūros taryba kartu su Lietuvos Respublikos kultūros ministerija ir VšĮ „Menų ir mokymo namai“.

Projekto **tikslas:** Interaktyvių metodų pagalba padėti Lietuvos miestelių vaikams ir jaunimui ugdyti asmenines, socialines ir kūrybines / kultūrines kompetencijas.

Projekto **uždaviniai:**

- Anketinės apklausos būdu surinkti informaciją apie kiekvienos dalyvaujančios ugdymo įstaigos patiriamus sunkumus, juos išanalizuoti ir remiantis rezultatais tinkamai pasirengti darbui su kiekviena konkrečia ugdymo įstaiga;

- Apmokyti ugdymo įstaigų lyderius Forumo teatro ir Vaizdinių teatro metodu, kuriuos jie pristatys bendruomenei ir naudos ateityje renginiuose ir klasės valandėlėse;
- Parengti ir pristatyti Forumo teatro etiudus bendruomenėms, skatinant pamatyti aktualias socialines problemas, pradėti apie jas kalbėtis ir ieškoti būdų joms spręsti;
- Suteikti kiekvienai ugdymo įstaigai grįžtamąjį ryšį, kuris padės atkreipti dėmesį į tai, kokius resursus galima panaudoti esamoms problemoms įveikti;
- Parengti Gerosios patirties ir projekto apibendrinimo leidinį, pristatantį projekto veiklas platesnei visuomenei.

Anketiniame tyrime dalyvavo 52 respondentai (42 vaikai ir 10 mokytojų), pirmuosiuose mokymuose - kūrybinėse dirbtuvėse, 2017 kovo 22 dieną – 16 dalyvių (iš jų 15 vaikų ir 1 darbuotojas), antruose mokymuose, 2017 kovo 29 dieną – toks pats skaičius dalyvių, o į renginį – Forumo teatro spektaklį susirinko virš 50 žiūrovų.

Šiame apibendrinime, grįžtamajame ryšyje mokyklai bus remiamasi anketinio tyrimo rezultatais, mokymų – kūrybinių dirbtuvių metu išryškėjusiais sunkumais bei resursais, atsižvelgiama į Forumo teatro spektaklio mokyklos bendruomenei metu kilusius pastebėjimus.

Anketinio tyrimo duomenų apžvalga:

- 83 % moksleivių nurodė, kad mokykloje jaučiasi saugūs ir reikalingi;
- 24 % moksleivių bent kartais patiria psichologinį smurtą mokykloje;
- 31% moksleivių teigia, kad pasitaiko, jog patys pasityčioja iš kitų vaikų ar juos pažemina, 26% sako taip bent kartą pasielgę su mokytoju / a.
- Moksleiviai išskyrė tokias, jų nuomone, svarbiausias problemas mokykloje: rūkymas, namų darbai, alkoholio vartojimas, neįdomios pamokos. Mokytojai tuo tarpu įvardino tokias rimčiausias problemas: rūkymas, namų darbai, pamokų nelankymas. Penktadalis moksleivių minėjo, kad patyčios mokykloje yra problema, tačiau mokytojai to nenurodė.
- Kalbant apie toleranciją ir vertybes, tyrimo metu buvo stebima nemažai vaikų nuostatų, į kurias vertėtų atkreipti dėmesį. Pvz., 17% moksleivių pritarė teiginiui, kad „žydai yra sukti žmonės“, 19% pritaria teiginiui, kad „nieko baisaus kartais pasityčioti iš vaiko – tai ji

užgrūdina“, daugiau negu pusė (tiek vaikų, tiek mokytojų) buvo linkę homoseksualumą vertinti kaip nenormalumą.

2017 kovo 22 dieną vyko pirmieji mokyklos lyderių mokymai. Jų metu buvo pristatyti anketinio tyrimo rezultatai, o dalyviai kviečiami dalyvauti „Vertybių bei nuostatų išsiaiškinimo“ žaidime. Jo metu buvo aptarti ir tyrime naudoti teiginiai įvairioms nuostatomis, stereotipams bei egzistuojančioms stigmoms įvertinti. Norisi atkreipti dėmesį, kad nors girdėjosi ir neigiamų vertinimų, tačiau šių diskusijų metu dalyviai išsakė daug pagarbių ir tolerantiškų nuostatų į įvairias mažumas, gebėjo atsieti realius žmones nuo egzistuojančių stereotipų, dalinosi savo asmenine patirtimi apie pažinotus įvairių kultūrų žmones, kuriuos gerbia ir mėgsta. Daugiausia diskusijų sukėlė klausimas apie smurto prieš vaikus toleravimą. Dalis dalyvių vis dar pasižymi gajomis teigiamomis nuostatomis smurto atžvilgiu, yra linkę jį pateisinti, neatmeta minties, kad ir patys galėtų ateityje naudoti fizinį smurtą prieš savo vaikus. Tad manome, kad šia tema vertėtų ir ateityje kalbėtis su mokiniais, supažindinant juos su PSO (Pasaulinės sveikatos organizacijos) pozicija smurto klausimu, daugiau kalbėti apie betarpiškas ir ilgalaikes smurto pasekmes bei alternatyvius auklėjimo ir bendravimo būdus. Taip pat daug diskusijų sukėlė homoseksualumo tema. Nors buvo nemažai pasisakančių už tai, kad seksualinė orientacija nėra susijusi su žmogaus vertingumu, tačiau buvo galima išgirsti atmetimo reakcijų, neigiamų nuostatų ir vertinimo. Panašu, kad mokyklos bendruomenė dar stokoja realistiškų ir adekvačių žinių apie seksualinę orientaciją, o taip pat ir seksualinį tapatumą, tad vadovaujasi netiksliomis žiniomis bei stereotipais. Turint omenyje, kad labai tikėtina, jog mokykloje mokosi homoseksualios orientacijos jaunuolių, yra svarbu, kad būtų sudaryta tinkama ir priimanti atmosfera atsiskleidimui bei laisvei jaustis savimi.

Tiek šių, tiek antrųjų mokymų metu dalyviai buvo labai aktyvūs, susikaupe, noriai ir drąsiai bendravo, išsakė savo nuomonę. Pirmojo susitikimo metu išmoko Vaizdinių teatro metodo, o antrųjų mokymų metu (2017 kovo 29) - Forumo teatro metodo. Prieš kuriant etiudus, buvo aptartos pagrindinės problemos, su kuriomis susiduria Elektrėnų „Versmės“ gimnazijos moksleiviai ir pagal tai vėliau buvo kuriami vaidinimai. Buvo įvardintos tokios temos, kaip abejingumas kitų problemoms, socialinė nelygybė ir žmogaus vertinimas pagal socialinį statusą, patyčios, smurtas. Forumo teatro etiuduose moksleiviai pasirinko atskleisti alkoholizmo ir smurto šeimoje problemą bei rūkymo/vertimo rūkyti ir socialinės nelygybės temą.

Šie etiudai buvo parodyti susirinkusiai publikai, kuri buvo kviečiama diskutuoti apie šias problemas ir siūlyti galimus sprendimo būdus. Parodytos problemos žiūrovams buvo atpažįstamos iš realaus gyvenimo. Buvo siūloma daug ir įvairių sprendimų, bet atrodo, kad labiausiai moksleiviams pavyko pakeisti situacijas tada, kai stebėtojai atsisakė bendradarbiauti su agresoriumi, o kai kuriais atvejais netgi aktyviai jam/jai pasipriešino.

Pastebėjimai ir rekomendacijos tolesniam darbui:

- Kadangi mokykla turi ilgametes teatro tradicijas, tai Forumo teatro metodas galėtų tiesiog papildyti jau esančias veiklas, galbūt netgi tapti tradicine festivalio dalimi. Kita vertus, rekomenduojame ir toliau naudoti šį metodą ne tik aktoriniams, bet ir socialiniams įgūdžiams ugdyti. Kadangi užsiėmime dalyvavę vaikai ir mokytojai pasirodė žingeidūs, drąsūs, noriai besiiimantys naujų veiklų, tad labai linkėtume, kad ši patirtis būtų tęsiama ir interaktyviais, įdomiais būdais būtų sprendžiamos įvairios problemos.
- Rekomenduojame atkreipti dėmesį į mokyklos kolektyvo turimas neigiamas nuostatas tam tikrų grupių atžvilgiu ar išryškėjusį mokymų metu polinkį teisinti fizinį smurtą. Darbui su nuostatomis svarbu švietimas, pagrįsta faktais informacija, o taip pat ir šio projekto metu naudoti interaktyvūs būdai, kurie leistų iš arčiau patirti, ką jaučia žmogus, į kurį tokios nuostatos nukreiptos bei kokias pasekmes sukelia smurtinis elgesys bei kokių alternatyvų jam būtų galima rasti.

Keli projekto „Augu pats – auginu kitą“ dalyvių Elektrėnų „Versmės“ gimnazijoje atsiliepimai:

- Išmokome vaidybos meno, įgavome patirties ir žinių.
- Įsiminė, kad yra Forumo teatras, koks tai yra gilus teatras. Paliko begalę įspūdžių.
- Po šio projekto būsiu laisvesnis, ne taip jaudinsiuos tarp žmonių.
- Patiko vaidinimai, diskusijos aktualiomis temomis, nuostabios Forumo teatro pristatinėtojos, smagi patirtis, juokas ir dar daug daug visko.
- Šis projektas padėjo suformuoti stipresnę nuomonę dėl įvairių dalykų, išgirdau pasiūlymų, kaip spręsti įvairias problemas.
- Labai linksmai ir prasmingai praleistas laikas, įgyta daug naujų žinių.
- Aš manau, kad visada bandysiu į kliūtis pažiūrėti iš daug pusių, labiau viską apsvarstyti.

- Žiūrėsiu kitaip į problemas ir visada stengsiuosi padėti, kuom tik galėsiu.
- Patiko vaidinti esamas problemas aplink mus.
- Įtaka mano asmeniniam gyvenimui – žinosiu ateityje, kaip svarbu yra laikytis savo tvirtos nuomonės, netylėti esant problemai.
- Mokyklos bendruomenė turėjo galimybę pamatyti aktualias problemas ir kokių yra būdų jas spręsti.
- Suvokiau, kad visos padėtytys turi vilties ir visa tai galima keisti, tereikia kalbėti.
- Geros emocijos, labai unikalios veiklos ir puikus komandos darbas.
- Tikrai panaudosiu gyvenime visus tuos dalykus, kurių išmokau. Tai labai gera patirtis.

Augusto Boal: „Mes turime sukurti kitokį pasaulį, kadangi žinome, kad tai yra įmanoma. Bet tik nuo mūsų priklauso, ar sukursime šį kitą pasaulį savo rankomis ir veikdami scenoje bei savo pačių gyvenime“.



Sėkmės!

Parengė: psichologė Virginija Skučaitė-Budrienė

